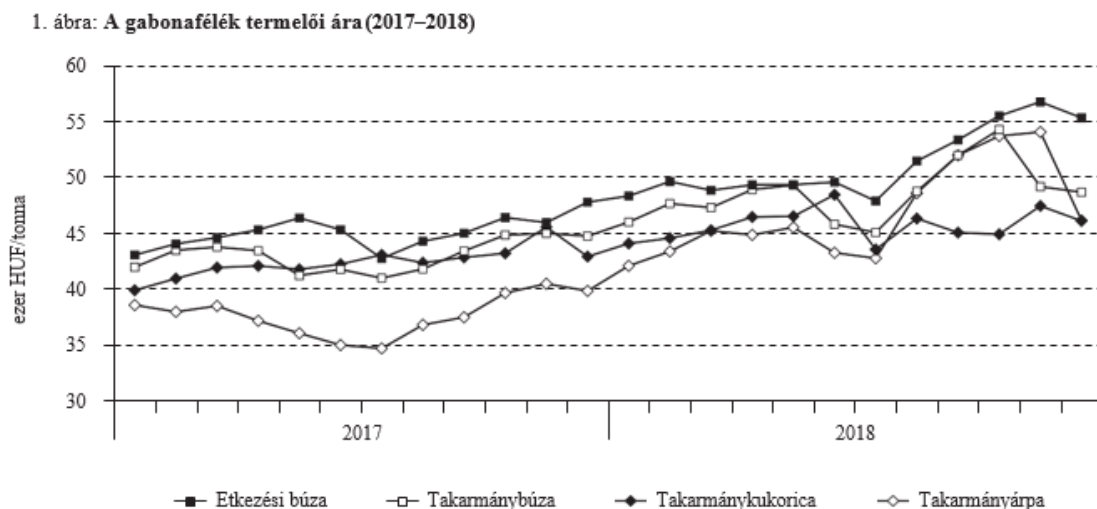

Kivonat a „Fontosabb Termékpályák piaci folyamatai 2018”-as kiadványból

A kiadvány fő célja, hogy a hazai termékpályák 2018-as ártrendjein keresztül bemutassa a piaci folyamatokat. Kitér az alapvető változásokra is, amelyek a keresleti és a kínálati oldalon következtek be a becslésekhez képest. Ezeken túl, röviden a jövőt érintő latolgatásokba is bocsátkozik.

Az adatok főképp az Agrárgazdasági Kutatóintézet Piaci Árinformációs rendszeréből és a KSH adatbázisából kerültek kinyerésre. Ezeken felül több nemzetközi publikációból kerültek adatok felhasználásra. A témakörök felépítése mindenhol egységesen történt: Világ és európai piaci tendenciákat követték a hazai adatsorok, és végül a piaci árak tendenciái.

A gabonafélék (rizs nélkül) globális termelése a várakozások szerint 1 százalékkal csökken a 2018/2019. gazdasági évben az előző szezonhoz képest, miközben a felhasználás 1,5 százalékkal emelkedik. A rekordszintű készletek 7 százalékkal apadhatnak, tekintettel arra, hogy a 2018/2019. évi szezonban a világ gabonatermelése (rizs nélkül) 2 százalékkal elmarad a felhasználástól. Magyarországon a 2017. évvel azonos mennyiség, 5,246 millió tonna búza került betakarításra 2018 nyarán, mivel a betakarított terület 6,6 százalékos növekedése (1,03 millió hektárra) és a hektáronkénti hozam hasonló mértékű csökkenése (5,1 tonna/hektárra) kiegyenlítették egymás ellentétes hatását. A kukorica betakarított területének csökkenése ellenére (-5 százalékkal 944 ezer hektárra) a hektáronkénti hozam 24 százalékos javulása (8,4 tonna/hektárra) összesen 7,963 millió tonna kukorica betakarítását (+18 százalék) eredményezte 2018-ban. Az étkezési búza termelői ára 50,7 ezer forint/tonna volt, ami 14 százalékkal haladta meg a 2017. évi árát. A takarmánybúza termelői ára 12 százalékkal 47,4 ezer forint/tonnára, a takarmánykukoricáé 7 százalékkal 46,5 ezer forint/tonnára emelkedett.

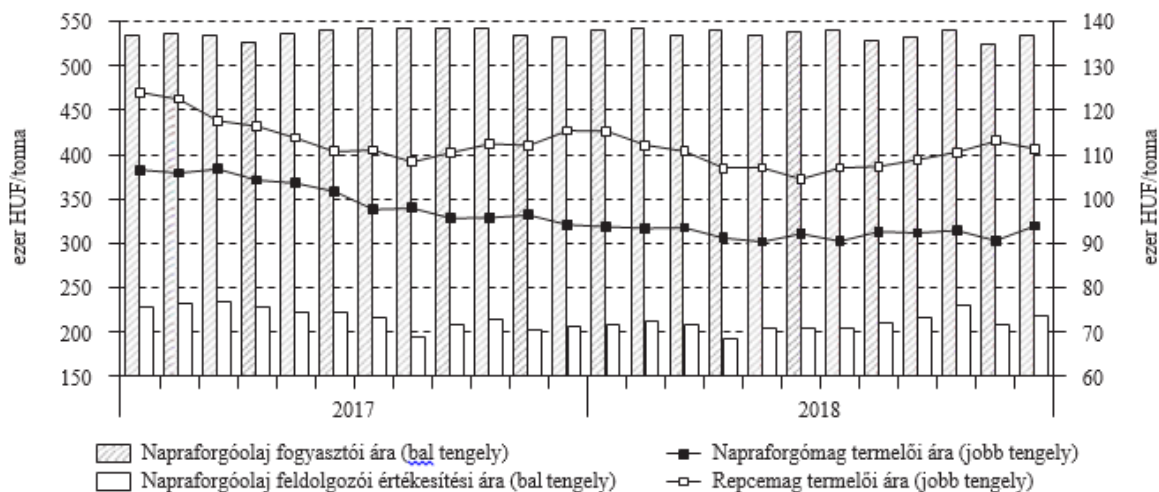

Forrás: NAIK AKI PAIR

A tíz legfőbb olajmag (szójabab, gyapot, földimogyoró, napraforgó, repce, szezám, pálma, kopra, len, ricinus) globális termését az egy évvel korábbinál 11 százalékkal nagyobbra, 577,6 millió tonnára becsülték a 2018/2019. gazdasági évre. Magyarországon a 2017. évi rekordhoz képest 11 százalékkal zsugorodott a napraforgómag területe 2018-ban, 619 ezer hektárról került a tárolókba a termés. A rendkívül magas, 2,96 tonna/hektár hozam ellenére összességében 9 százalékkal 1,8 millió tonnára csökkent a termés. A valaha volt legnagyobb területről, 331 ezer hektárról az egy évvel korábbihoz

hasonló (3,0 tonna/hektár) hozam mellett rekordszintű, 1,0 millió tonna repcemagot takarítottak be 2018-ban. A napraforgómag a 2017. évinél átlagosan 7 százalékkal volt olcsóbb 2018-ban (92,1 ezer forint/tonna), a repcemag termelői ára 4 százalékkal 107,7 ezer forint/tonnára gyengült egy év alatt.

2. ábra: A napraforgó- és a repcemag termelői, a finomított napraforgóolaj feldolgozói értékesítési és fogyasztói ára (2017–2018)

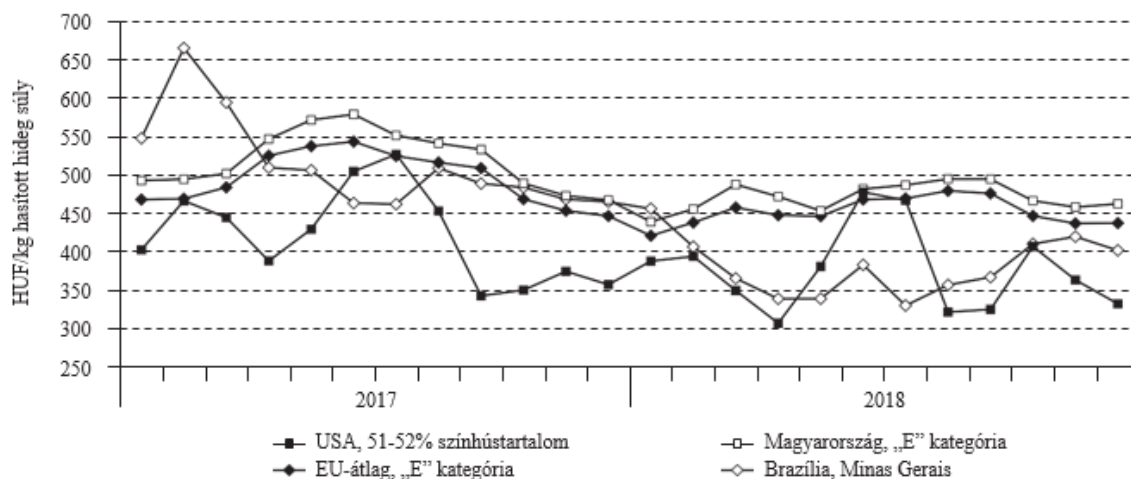

Forrás: NAIK AKI PÁIR, KSH

A meghatározó piacelemző műhelyek a globális cukortermelés csökkenésére számítanak a 2018/2019. gazdasági évben: ABARES 187 millió tonna, USDA 186 millió tonna, ISO 179 millió tonna. Az Európai Unió cukortermelése 17,6 millió tonna volt a 2018/2019. gazdasági évben, 17 százalékkal csökkent az egy évvel korábbihoz képest. Magyarországon 942 ezer tonna cukorrépat szedtek fel 2018-ban, ami 20 százalékkal kevesebb a 2017-ben betakarított mennyiségnél.

A sertéshús globális termelése 113,08 millió tonna volt 2018-ban, csaknem 1 százalékkal túlta felül az egy évvel korábbit. A világ sertéshús-kereskedelme a kibocsátás emelkedése mellett élénkült 2018-ban: a globális sertéshúsexport 1,6 százalékkal nőtt, az import nem változott jelentősen. A magyarországi sertésárak az előző évekhez hasonlóan 2018-ban is követték az uniós árak tendenciáját. A vágósertés termelői ára 451 forint/kilogramm hasított meleg súly volt 2018-ban, 10 százalékkal múlva alul az egy évvel korábbi átlagát.

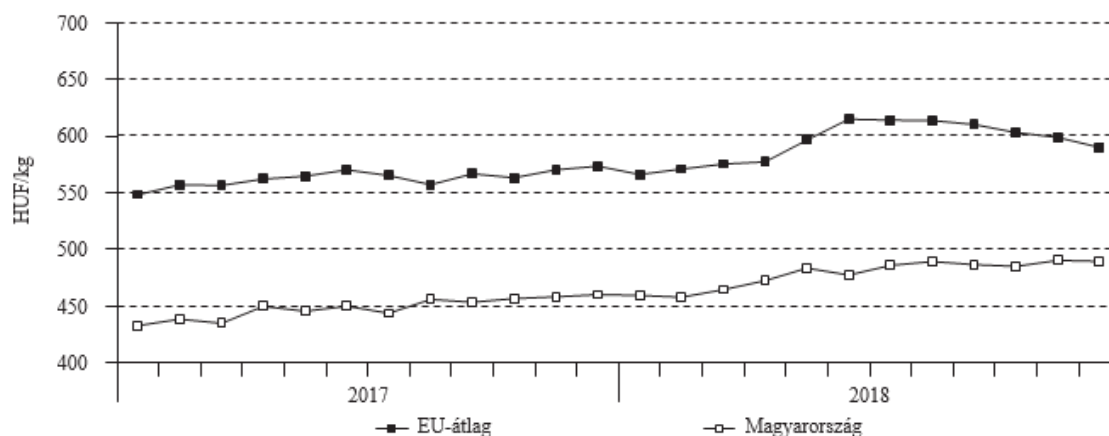
3. ábra: A sertéshús világgiazi ára (2017–2018)

Forrás: USDA, MPB, Európai Bizottság, NAIK AKI PÁIR

A csirkehús globális termelése 1,9 százalékkal 95,6 millió tonnára emelkedett 2018-ban az előző évihez képest. A világ csirkehús exportja 1,0 százalékkal 11,2 millió tonnára nőtt, a forgalom csaknem háromnegyedét Brazília, az USA és az EU bonyolította. Magyarországon a vágócsirke élősúlyos termelői ára 2,5 százalékkal 253 forint/kilogramorra emelkedett 2018-ban a 2017. évihez képest. Az Európai Unió tojástermelése 7,71 millió tonna volt 2018-ban, nem változott lényegesen az előző évihez képest. Magyarországon az étkezési tojás csomagolóhelyi értékesítési ára 7,5 százalékkal csökkent 2018-ban az egy évvel korábbi átlagárhoz viszonyítva.

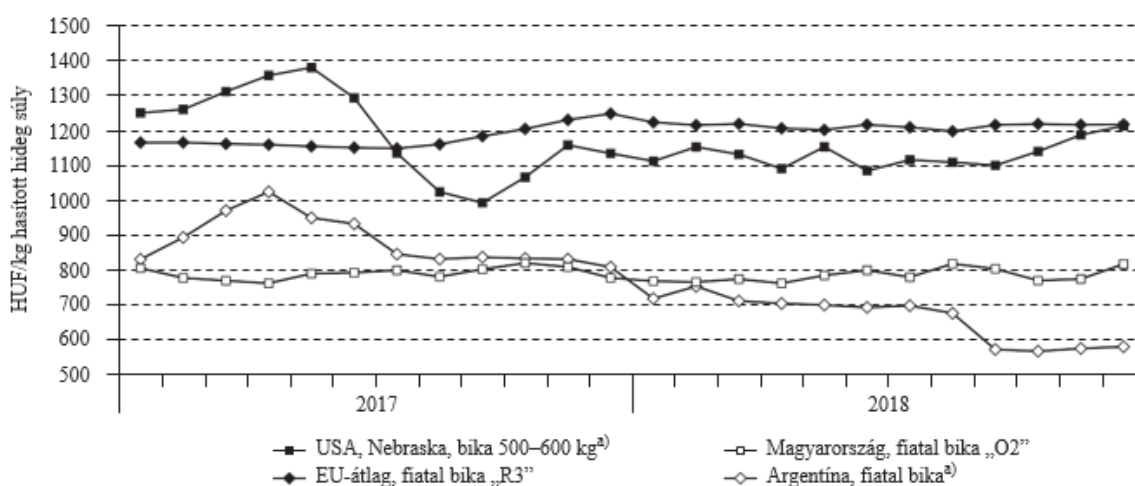
4. ábra: Az egész csirke feldolgozó értékesítési ára az Európai Unióban (2017–2018)

Forrás: Európai Bizottság, NAIK AKI PÁIR

A marhahús globális termelése 62,9 millió tonna volt 2018-ban, 1,5 százalékkal több az előző évinél. A világ marha- és borjúhús kereskedelme élenkült 2018-ban, a globális export 5,9 százalékkal, az import 5,4 százalékkal emelkedett az előző évihez képest. Az Európai Unióban a fiatal bika „R3” kereskedelmi osztály vágóhídi belépési ára 3,80 euró/kilogramm hasított hideg súly volt 2018-ban, nem változott az előző évi átlagárhoz képest, ezalatt Magyarországon a vágó- marha termelői ára 2,2 százalékkal emelkedett.

5. ábra: A marhahús világpiaci ára (2017–2018)

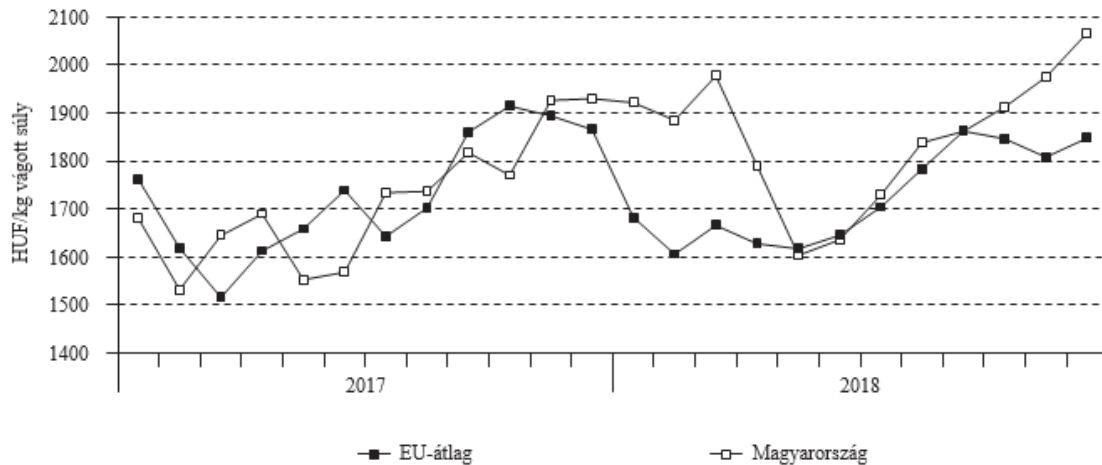

^{a)} Átszámítási tényező élő súlyról hasított súlyra 0,63.

Forrás: Európai Bizottság, USDA, MINAGRI, NAIK AKI PÁIR

A juhús globális termelése 14,95 millió tonna volt 2018-ban, csaknem 1 százalékkal nőtt az előző évihez képest. Az unió juh- és kecskehús termelése 1,2 százalékkal 862 ezer tonnára mérséklődött 2018-ban, míg Magyarország az előző évinél 4,4 százalékkal kevesebb bányt értékesített a nemzetközi piacon. A vágóbárány termelői ára 8 százalékkal emelkedett.

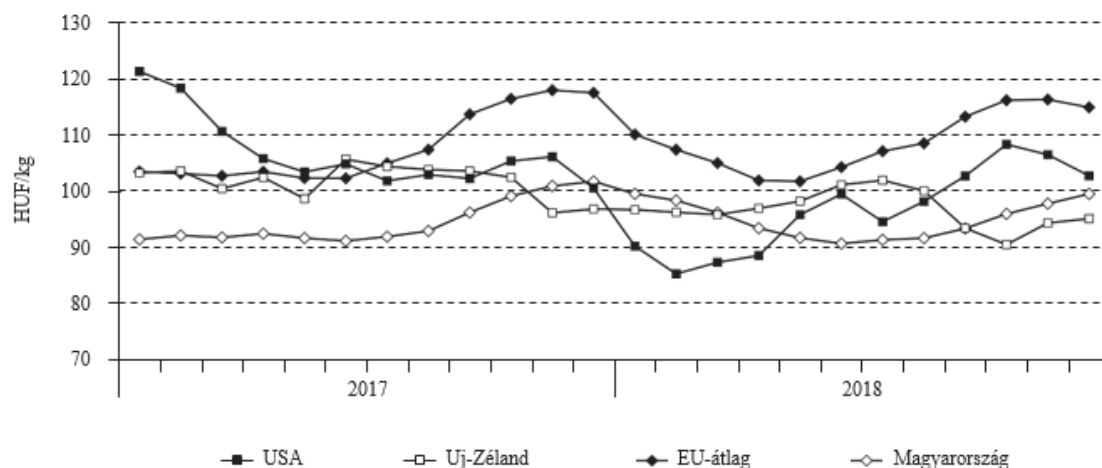
6. ábra: A könnyű bány termelői ára (2017–2018)

Forrás: Európai Bizottság, NAIK AKI PAIR

A tejtermékek világkereskedelmét meghatározó országok közül a tejtermelés 2018-ban Új-Zélandon 2 százalékkal, az USA-ban és az EU-ban egyaránt 1 százalékkal nőtt, míg Ausztráliában 2 százalékkal csökkent az előző évihez képest. A nyerstej ára Magyarországon 2018-ban 1 százalékkal emelkedett, míg az Európai Unióban 2 százalékkal, Új-Zélandon és az USA-ban egyaránt 8 százalékkal csökkent a 2017. évihez képest. Magyarországon a megfigyelt tejtermékek feldolgozó értékesítési ára 2018-ban átlagosan 2 százalékkal volt magasabb a 2017. évinél.

7. ábra: A nyerstej termelői ára a világon (2017–2018)

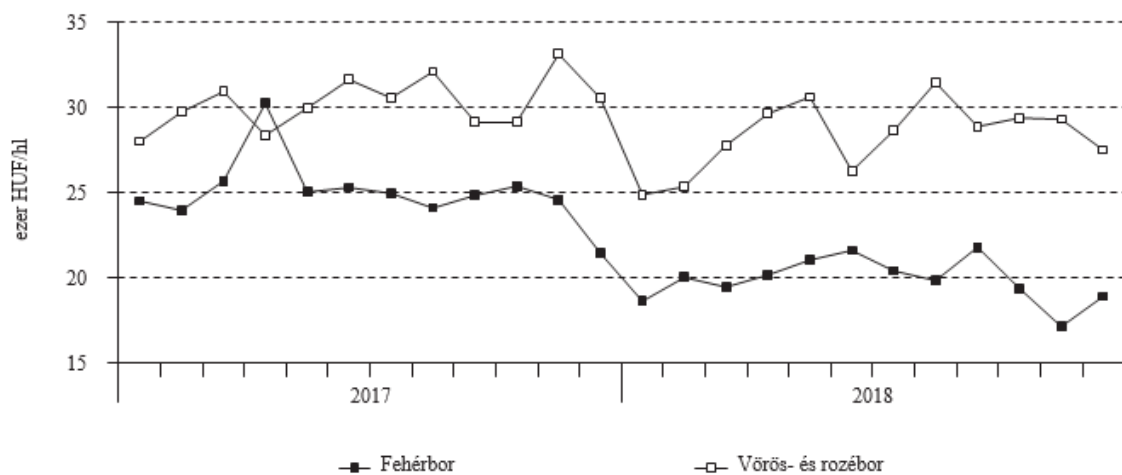
Forrás: USDA, LTO, Európai Bizottság, NAIK AKI PAIR

A késői vetés, valamint a hőség és az aszály a zöldségtermés csökkenését eredményezte Magyarországon, amely 1,5 millió tonna körül alakult 2018-ban, 10 százalékkal maradt el a 2017. évi mennyiségtől. Magyarország zöldség-külkereskedelmi egyenlege (friss, fagyasztott, dinnyével együtt) negatívra változott 2018-ban az előző évi pozitív egyenleghez képest, mivel a zöldségfélék behozatala 19 százalékkal nőtt, míg a kivitele 13 százalékkal csökkent. A zöldség- félék termelői árindexe 54 százalékkal emelkedett a Budapesti Nagyban Piacon 2018-ban 2017-hez viszonyítva.

Magyarország összes gyümölcstermése 25 százalékkal 900 ezer tonnára bővült 2018-ban a 2017. évihez képest. Magyarország gyümölcs külkereskedelmi egyenlege (friss, fagyasztott, déligyümölcssel együtt) továbbra is negatív volt, és romlott 2018-ban, mivel az export 22 százalékkal csökkent, míg az import 2 százalékkal nőtt. A gyümölcsfélék termelői árindexe 4 százalékkal mérséklődött a Budapesti Nagybani Piacon 2018-ban az előző évihez képest.

A világ bortermelése (szőlőlé és szőlőmust nélkül) 292,3 millió hektoliter volt 2018-ban, 42,5 millió hektoliterrel nőtt a 2017. évihez képest. Az unió bortermelése 182,3 millió hektoliter volt 2018-ban, 27 százalékkal több, mint a 2017. évi. A Hegyközségek Nemzeti Tanácsának adatai szerint Magyarországon 61,7 ezer hektár ültetvényről 521 ezer tonna borszőlőt szüreteltek, ebből 3,75 millió hektoliter seprős újbort fejtettek 2018-ban. A földrajzi jelzés nélküli (FN) és az oltalom alatt álló földrajzi jelzéssel (OFJ) ellátott borok feldolgozó értékesítési ára 11 százalékkal volt alacsonyabb 2018-ban, mint egy évvel korábban.

8. ábra: Az oltalom alatt álló földrajzi jelzéssel ellátott borok feldolgozó értékesítési ára (2017–2018)

Forrás: NAIK AKI PAIR.